

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează Redacției Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Există vre-o legătură între Sociologia lui Durkheim și Serviciul Social?

Iată o întrebare care s'a pus în ședințele Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei noastre, un distins membru al ei susținând că există o astfel de legătură și ea este în favorul Serviciului Social, iar altul afirmând că nu-și poate închipui ca să se fi acceptat vre-o influență dela Durkheim asupra acestei importante orânduiri românești, căci Durkheim este evreu după origine și ateist în concepțiile sale.

Părerea mea a fost până la această discuție, ca și în decursul ei, că Serviciul Social nu e afectat de vre-o concepție sociologică, cu pretenții de explicare într'un fel sau altul a formelor și conținuturilor religioase, morale, artistice, aflătoare în viața și în sufletul omenesc, ci este o simplă organizare și sistematizare formală a activității de ridicare a satelor noastre. Căminul cultural nu e confiscat de nici o concepție de viață, ci este doar un loc și un îndemn pentru munca de propagare a acelor idei și sfaturi cari ni se vor părea mai potrivite cu firea și cu trebuințele poporului nostru.

Dar discuția amintită m'a îndemnat să urmăresc chestiunea aceasta mai deaproape. Căci despre Durkheim a început să se vorbească la noi nu numai dela o academică și inofensivă catedră universitară, ci și la prilejuri publice și în legătură cu probleme și nevoi concrete românești. De pildă dl ministru Petre Andrei, pe care multă lume îl socotește om foarte învățat, nu uită în nici unul din discursurile sale ca ministru să citeze din Durkheim, invocându-l ca o mare autoritate, ceea ce poate avea ca urmare că și alții vor începe să-l citeze. (Mai nou dl Petre Andrei a citat din Durkheim teoria că la început societatea a fost condusă de mag, apoi de preot, iar acum urmează la rând omul de cultură, deci religia este o formă socială legată doar de-o anumită fază din evoluția societății).

Dar de ce ne-am feri de influența lui Durkheim asupra Serviciului Social, ar întreba unii oameni cari nu cunosc teoriile acestuia? Pentru că acest «fiu de rabin cu temperament benedictin», cum îl definește sociologul Bouglé (vezi citatul în cartea temeinică a dlui Emilian Vasilescu: Interpretarea sociologică a religiei și a moralei, București 1936, ed. Cugetarea, pg. 45), mergând pe urmele lui Auguste Comte, a imprimat Sociologiei un caracter declarat ateist.

Sociologia poate să se păstreze în limitele oneste ale unei științe care observă diferențele feluri de societăți, din diferite timpuri, cu manifestările lor, stabilind apropierea între ele, influențele — totdeauna limitate și complexe — ale diferiților factori, felul în care se poate influența în bine asupra unei societăți etc. E ceea ce a întreprins școala dlui prof. Gusti prin monografiile sale scrupuloase și obiective și prin lucrarea echipelor Fun-

dațiilor Regale. Dar Durkheim a depășit marginile impuse de știință și a împletit Sociologia atât de strâns cu anumite teorii filosofice, ateiste, încât azi cu mare greu reușesc unii sociologi să înlăture obișnuința că Sociologia nu se poate dispensa de astfel de teorii.

O astfel de teorie metafizică este că tot ce e în sufletul omenesc se explică prin societate. Religia e produsă de societate, morala, dreptul, arta; societatea este un fel de Dumnezeu, un izvor misterios al tuturor. «Cette philosophie sociale professe l'athéisme puisqu'elle ramène expressément la notion de la divinité à celle de la Société», zice marele sociolog francez, adversar al școlii lui Durkheim, Gaston Richard (Prefața la cartea citată a dlui Em. Vasilescu).

«Durkheim și școala sa au re-luat ideea dominantă a lui August Comte, adică ideea unității Sociologiei cu a unei filosofii prime care prezintă Societatea ca subiectul unic posibil și chiar imaginabil al cunoștinței și al conștiinței morale» (acelaș, J. C.)

Durkheim a făcut deci din Sociologie: a) o știință foarte pretențioasă care vrea să explice și să monopolizeze tot. Psihologia, morala, teologia, dreptul, arta, istoria, nu mai au nici un rost, sau toate trebuie să se lase dominate și invadate de sociologie și de explicațiile ei; b) tocmai pentru ca să poată explica totul din legile societății, el a făcut din sociologie o filosofie ateistă.

Pentru a susține ideea că societatea cu legile ei este totul, Durkheim a formulat teoria că totemismul este cea mai veche religie, dar el nu înseamnă decât o îndumnezeire a clanului, a grupului social. Esențialul totemismului, care se întâlnește la unele triburi din Australia, este că membrii unui clan se consideră înrudiți între ei și cu un anumit animal, d. ex. un clan cu lupul, altul cu cănele etc. Membrii clanului poartă numele aceluia animal și au chipul lui ca emblemă pe corp, pe scuturi, pe case etc. Ei cred că este o forță comună, *mana*, atât în animalul respectiv, cât și în ei.

Durkheim în loc să derive ideea acestei forțe, *mana*, dintr-o credință în supranatural, spune că ea derivă dela emblemele și simbolele totemice. «Dumnezeul clanului, principiul totemic, nu este altceva decât clanul însuși, dar ipostasat și reprezentat sub formă sensibilă de vegetal și animal, sub formă de totem» (Em. Vasilescu, op. c. p. 81). «Cum s'a produs această ipostasie a societății, a clanului, pentru a fi adorat sub forma de totem? Australianul, ne explică Durkheim, își petrece o parte din viață în chip privat, la munca lui, și altă parte în adunări publice. Între viața lui privată și cea colectivă este o mare deosebire. Pe cât de uniformă și neînsemnată este

viața particulară, pe atât de antrenantă este viața în adunările colective, în care întreaga ființă sufletească și trupească a primitivului se găsește într-o mare surescitare. În momentele de entusiasm colectiv, primitivul se simte galvanizat, forțele îi sunt mărite, i se pare că a devenit altcineva, că nu mai este el însuși. Nu se poate deci, ca întorcându-se la viața sa privată, să nu păstreze în suflet amintirea acelor momente de depășire de sine, momente ce-i apar ca o altă lume, o lume eterogenă față de aceea în care-și duce el viața sa zilnică. Lumea aceea e lumea lucrurilor sacre, pe când această altă este lumea profană» (Em. Vasilescu, op. c. 81).

Astfel Durkheim ajunge să afirme: «Forțele în fața cărora se închină credinciosul, nu sunt simple energii fizice, așa cum sunt ele date simțurilor și imaginației, ci sunt forțe sociale», sau: «Eu nu văd în divinitate decât societatea transfigurată și gândită simbolic», (citată după Em. Vasilescu op. c. p. 70).

În strânsă legătură cu teoria aceasta stă aceea că la primitivi toate manifestările vieții sociale se confundă cu religia. Iar religia fiind produsul și îndumnezeirea societății, toate aspectele vieții colective își au izvorul în societate: morala, dreptul, formele politice, știința, arta etc. «Religia, spune Durkheim, conține în ea încă dela început, dar în stare confuză, toate elementele care disociindu-se, determinându-se, combinându-se în o mie de feluri cu ele înseși, au dat naștere diferitelor manifestări ale vieții colective. Din mituri și legende au ieșit știința și poezia; din ornamentica religioasă și din ceremoniile cultului au venit artele plastice; dreptul și morala s'au născut din practicele rituale» (citată după E. V. op. c. p. 30).

Acesta este motivul pentru care sociologii din școala lui Durkheim se ocupă atât de asiduu cu manifestările religioase ale unor triburi pe cari le socotesc că stau la capătul inițial al dezvoltării omenirii. Ei au comparat mentalitatea aceasta a triburilor australiene cu a altor popoare la cari diferitele activități sociale nu mai sunt atât de strâns îmbinate și afirmând că triburile acelea sunt la punctul inițial al evoluției societății, iar celelalte popoare pe trepte mai înaintate ale dezvoltării, au pretins că e o lege socială ca valorile, activitățile sociale să se diferențieze tot mai mult.

Întâi s'au diferențiat activitățile economice de cele spirituale, apoi «s'au diferențiat, dintre valorile spirituale, cele cu caracter regulativ: morala, dreptul și politica... religia restrângându-se din ce în ce mai mult domeniul la raporturile omului cu divinitatea». Citatul din urmă l-am luat din manualul de Sociologie pentru cl. VIII secundară al dl. prof. D. Gusti și Traian Herseni (Elemente de Sociologie, ed. III, 1937, pg. 204).

Precum se vede Durkheim a dat Sociologiei ca temelie, ca cheie a tuturor explicațiilor ei, ipoteza, dove-

dită azi mincinoasă, a totemismului ca stare inițială a societății omenesti. Și multora li se pare că fără totemism nu poate exista Sociologie.

Ea a afectat în oarecare măsură și manualul mai sus amintit al dl. D. Gusti și T. Herseni, care prezintă sinteza simplificată a Sociologiei dlui Gusti și ajunge astfel să influențeze într'un sens defavorabil sufletul fragil al elevilor de liceu.

E drept că teoria specifică a totemismului e dată în acest manual numai într'un lung interval cu litere mici și autorii nu declară fățiș că și-o însușesc, dar toate concluziile ce le-a tras Durkheim din acea teorie le aflăm în manual ca doctrină cardinală a autorilor. Ni se vorbește și aci de «originea socială a valorilor omenesti» (p. 199) și ca argument (!) ni se dă afirmația că toate s'au cuprins la început nediferențiate în religie (care, dată fiind originea socială a tuturor valorilor, nu-și poate avea izvorul decât în societate), iar cu timpul s'au diferențiat treptat. «Valorile sociale așa cum le cunoaștem astăzi: valori religioase, economice, științifice, morale, etc. nu se întâlnesc în toate treptele de dezvoltare ale vieții sociale, ci numai în cele mai înaintate. În societățile mai puțin dezvoltate, ele formează o singură realitate cu societatea întreagă, confundându-se una cu alta. Sunt adică nediferențiate. Arta se confundă cu economia, dreptul cu morala etc. și sunt de regulă cuprinse în forma de organizare religioasă a societății» (p. 200).

Despre religie se spune în manual: «Prin urmare și ca origine și ca funcțiune și ca dezvoltare, religia este un fenomen social» (p. 211). Definiția religiei este luată cuvânt de cuvânt dela Durkheim. «Religia este un sistem unitar de credințe și practici religioase relative la forțe supranaturale și la lucrurile sacre legate de ele, credințe și practici care unesc în aceeași comunitate morală, numită Biserică, pe toți cei ce aderă la ele» (p. 210; definiția lui Durkheim, vezi la Em. Vasilescu, op. c. p. 66).

Definiția din manual se deosebește de a lui Durkheim numai prin adausul cuvintelor: *forțe supranaturale*, adaus într'adevăr foarte important, dat fiind că Durkheim nu-l admitea, dar lăsat cu totul nevalorificat în contextul în care nu se stăruie decât asupra caracterului social al religiei, susținut ca și la Durkheim prin insuficiența deosebire față de magie, care s'ar distinge de religie numai prin caracterul ei personal, secret, asocial.

Linia concepției lui Durkheim duce, în ce privește morala, la afirmarea că și aceasta trebuie să se detașeze

gie e formulară numai ca posibilitate, ca principiu, dar e admisă.

«Am amintit la discuția clanului tolemic (prin urmare iată că autorii manualului consideră primordialitatea totemismului ca fapt singur, ca izvor incontestabil al întregii teorii despre separarea valorilor n. pr.) că și dreptul și morala la origine sunt cuprinse în religie. Interdicțiile religioase, *tabuurile*, sunt cele dintâi reguli de conduită sancționate în societate. Nici în zilele noastre diferențierea nu e completă. Dacă dreptul s'a desprins de religie, în schimb morala este legată pentru multă vreme în chipul cel mai firesc de ea. Dreptul se poate impune singur prin constrângere organizată, prin forța de care dispune, morala desprinsă de religie, adică laică, presupune oameni atât de înaintați încât să-și dea seama de necesitatea ei și s'o asculte din convingere» (p. 230).

Realizarea acestei separări e în funcție de un anumit progres al oamenilor. Dar odată ce oamenii sunt încredințați că aceasta e o lege socială, nu vor socoti mulți că e o chestie de demnitate de-a se socoti destul de înaintați pentru a nu mai sta cu activitatea lor morală sub tutela religiei? Mai ales că manualul acesta spune chiar elevilor: «Nu este om moral decât acela care acceptă din convingere legea morală și și-o impune singur. Voința morală este autonomă, ea își impune singură legea morală» (p. 233).

(Să fie oare vre-o legătură între ideea aceasta și faptul că prin Legea de raționalizare a învățământului superior din toamna trecută catedra de Teologie morală dela Academii teologice a fost preschimbată în catedră de Filosofie morală? Dacă din pregătirea viitorilor preoți poate lipsi morala creștină, cu atât mai ușor, se va zice, poate fi în licee înlocuită religia cu un fel de educație morală, detașată de religie).

Morala e concepută în școala sociologică a lui Durkheim, evident, ca avându-și norma ei în utilitatea socială. Conștiința nu e o scânteie divină cu care se naște omul și care-i poruncește să facă binele chiar și împotriva societății, ci ea e un produs al educației de către societate. Binele și răul nu sunt valori în sine, neschimbabile, ci bine se numește ceea ce slujește intereselor societății, iar rău ceea ce le deserveste. «Temeiul moralei nu se găsește nici în individ, nici în Dumnezeu, ci în colectivitate, în Societate... Este deci rău numai ceea ce condamnă societatea, și este bine numai ceea ce isvorăște din dragoste pentru ea» spune dl Em. Va-

silescu (p. 141, 143), rezumând punctul de vedere al lui Durkheim. Iar în manualul mai sus pomenit cetim: «Morală este deci socială atât ca origine, cât și ca obiect și funcțiune. Este socială ca origine, pentru că nu există morală fără caracterul de datorie, de conduită impusă. Datoria nu poate veni însă decât dela societate, pentru că numai ea are puterea și autoritatea să impună datorii».

În general morala este definită în manual astfel: «Ea cuprinde totalitatea regulilor de conduită impuse de societate ca o datorie pentru toți indivizii care o compun și dorite pentru că reprezintă binele societății întregi». (p. 232) Iar despre bine și rău se spune: «Ce e bine și ce e rău pentru o societate, ce e binele moral? Cu expresia cea mai simplă: tot ceea ce ar face cu neputință viața socială dacă ar fi generalizat la toți membrii societății este un rău... Dimpotrivă, tot ce o întărește, este un bine atât pentru ea, cât și pentru indivizii care o compun» (p. 234).

Repetăm, nu se găsește în manualul dlor Gusti și Tr. Herseni nici o expresie direct ostilă religiei. Dimpotrivă, foar-e des se află dovezi de apreciere pentru ea. Dar aceste dovezi prea au caracterul unor intercalări atenuante în linia unor principii cu cari nu se îmbucă într'un tot armonios. În fiecare pagină principiul e mai tare decât dovezile formale, nedesvoltate în alte principii, de apreciere pentru religie. Principiile sociologice cardinale sunt dela Durkheim, deși inima celor ce-au scris manualul se vede că e creștină și luptă să tempereze aspectul prea fățis anticreștin al unei concepții care probabil că se bucură încă de multă autoritate la unii sociologi de nu cotează să o înlăture radical din această știință. Știm că dl Gusti e în stare să opereze această înlăturare și poate numai ocupațiile sale multiple și atât de fecunde în realizări de mare folos pentru viața românească l-au împiedecat până acum să întreprindă acest lucru. Dacă și-ar găsi timp să înlăture radical concepția lui Durkheim dela temelia Sociologiei, aceasta n'ar pierde nimic. Dimpotrivă, numai ar câștiga. D. Gusti a dovedit câte orizonturi de muncă și de înțelegere a realităților românești poate deschide Sociologia fără să aibă nevoie să facă vre-un uz de teoriile lui Durkheim.

Despre falsitatea acestor teorii și despre chestiunea dacă a străbătut vre-o influență de-a lor în legea Serviciului Social, vom scrie într'un număr viitor.

D. STĂNILOAE

Preotul și sănătatea poporului

VII. Activitatea sanitară a preotului

Dupăce preotul și-a însușit cunoștințele sale medicale trebuitoare pentru chemarea lui de apărător al sănătății poporului, și dupăce a reușit să-și înjghebeze mica farmacie parohială, lucrarea lui sanitară poate începe cu mare folos. De acum îi trebuie doar dragostea de a se apropia de cei suferinzi ai săi. Inima și mila de părinte îi va da curaj și putere în lucrul său salvator. Nu poate o inimă de preot să nu simtă milă pentru cel bolnav, lipsit de ajutor și neștiutor, precum nu se poate să nu-l miște bucuria de a putea face binele.

Dar lucrarea sanitară a preotului în mijlocul poporului e atât de întinsă și felurită, încât e nevoie dela început de un plan bine stabilit. Să nu uităm că aici e vorba de o luptă și încă de o luptă care va trebui să se desfășoare pe mai multe fronturi diferite în acelaș timp. Ca să simplificăm vom spune, însă, că activitatea sanitară a preotului se împarte în două părți mai mari: *asistența preventivă și asistența curativă*. Fiecare din acestea își au obiectul lor de lucru, își au ținta lor precisă, și amândouă la un loc duc la marea țintă a luptei sanitare la sate: apărarea și întărirea sănătății poporului.

Și iată cum: Asistența preventivă are de scop prevenirea, înlăturarea ocaziunilor de îmbolnăvire a omului. Lucrul acesta e de însemnătate nespuse de mare pentru sănătate. Căci de bună seamă e mult mai ușor să te aperi de o boală ca să nu te cuprindă în ghiarele ei, decât să te lupți să scapi de ea dupăce te-a cuprins bine. Dar despre importanța asistenței preventive vom stărui mai mult în capitolul următor. Aici vom arăta doar în linii mari problemele care se pun asistenței preventive la sate.

Anume, ca să previi boalele de tot felul care macină viețile în lumea satelor, trebuie să afli cauzele care ajută îmbolnăvirile și apoi să începi lupta contra lor. Aceste cauze se pot afla ușor. Le-am arătat într'un capitol anterior, și le vom repeta acum. Cauza tuturor nenorocirilor sanitare dela sate e marele întuneric al ignoranței în care se sbat bieții săteni. Împotriva acestei cauze preotul trebuie să înceapă lupta luminii, să lămurească, să familiarizeze pe țărani cu toate chestiunile elementare de igienă și medicină populară. Și, mai mult decât cu vorba, va reuși cu apta, cu pilda și cu experiența înfăptuirilor practice.

Din ignoranță, am arătat că se nasc toate celelalte cauze nenorocite: neîncrederea în medic și medicină, superstiția și încrederea în babe și vrăjitori. Tot din ignoranță vine de multe ori slaba alimentație, precum și lipsa de bani pentru căutarea sănătății. E adevărat că de cele mai multe ori acestea din urmă nu sânt decât gravelă urmări ale sărăciei. Dar și în cazul acesta s'ar putea găsi o cale de îndreptare.

Vorba este că mai întâi lupta de asistență preventivă se începe prin luminarea minții; deci prin împrăștierea întunericului. Asta în general. În special asistența preventivă se va ocupa cu cazurile concrete de igienă și medicină preventivă și profilactică prin întrebuintarea antisepticelor, izolarea bolnavilor, injecții preventive etc.

Acestea ar fi câteva capitole ale asistenței preventive la sate. Să spunem acum câteva cuvinte despre *asistența curativă*. Dacă ignoranța face pe țărani să nu se știe apara de boale, apoi tot ignoranța îl împiedică să apuce calea cea bună a vindecării dupăce s'a îmbolnăvit. Așa că și în ce privește asistența curativă, primul lucru ce trebuie făcut este tot lămurirea necesității unei bune asistențe medicale dictată de împrejurările boalei.

Apoi, întrucât asistența curativă are de scop lecuirea și vindecarea boalelor, intervenția preotului trebuie să se exercite uneori cu mult tact, alteori cu multă energie. Desigur preotul va trebui să înduplece pe enoriașii săi dintru început să-l anunțe cât mai curând despre toate cazurile de boală ivite. Apoi el se va deplasa la bolnav, îl va cerceta și-i va da primul ajutor de medicamente și sfaturi.

Tot aci la lucrul de asistență curativă trebuie rezolvită de preot și problema ajutorului bănesc pe care-l cer imperios atâtea cazuri de bolnavi săraci dela sate. Problema e pe cât de importantă, pe atât de grea. Totuș cred că ea s'ar putea soluționa ușor prin organizarea unei asigurări sociale la sate.

Despre aceasta, mai pe larg, într'un capitol viitor.

Preot Nicolae Vonica

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

* FOIȘOARA *

Amintiri despre patriarhul Miron Cristea

de Vintilă Popescu
Prof. la Acad. teol. din Arad

În 20 Iulie 1868, când pământul țării noastre este în cea mai abundentă producție, în căsuța modeștilor dar vrednicilor părinți țărani din Toplița Română s'a născut un fiu cu numele fulgerătorului Ilie, pe care pronia divină l-a ales a fi reprezentantul cel mai pedesmințit al sufletului românesc și întruparea legii strămoșești sub blândul nume de Miron, mai întâiu episcop de Caransebeș, apoi sol al împlinirii idealului național, mitropolit primat, regent și primul patriarh al Românilor.

O personalitate este cu atât mai mare, cu cât raza ei de influență este mai mare. Iar această influență se realizează mai perfect numai atunci când acea personalitate intrunește în sine într'un mod cât mai concentrat și mai complet caracterele perfecțiunii acelora asupra cărora se exercită influența sa.

Cu asemenea personalități natura este

darnică, dându-le toate calitățile de care ea dispune, iar Pronia cerească esta milostivă revărsându-și din belșug harul său asupra lor, pentru ca ele să-și poată înmulți talantul primit și să fie de folos semenilor, națiunii și omenirii și să aducă astfel slava lui Dumnezeu pe pământ.

O astfel de personalitate a fost și Prea Fericitul întru Domnul Miron Patriarhul României.

Probleme-Recensii-Comentarii

Pentru desăvârșirea operei. — Numărul recent al ziarului *Neamul Românesc*, al cărui fondator și proprietar este dl prof. N. Iorga, transcrie din cuvântarea rostită de I. P. S. mitropolit Nicolae în Dumineca Tămii la Adunarea eparhială dela Sibiu, cuvintele despre *acțiunea bisericii*, în problema românilor desnaționalizați în ținutul așa zis săcuesc al țării noastre. Organul dlui prof. N. Iorga speră, că în sfârșit guvernul românesc va acorda atenția cuvenită acestui fapt spunând: *Chibzu-tei acțiuni a bisericii din Ardeal trebuie însă să-i urmeze neapărat o acțiune politică pentru desăvârșirea operei de readucere în mijlocul nostru a celor înstrăinați.*

Îată ce scrie ziarul „Universul” din 23 Aprilie 1939, despre noua carte a p. rector Dr. D. Stăniloae:

„Ortodoxism și Româanism”:

„Sub acest titlu părintele profesor Dumitru Stăniloae rectorul Academiei teologice din Sibiu, a reunit într-un elegant volum de patru sute de pagini, apărut în tiparul tipografiei Arhiepiscopiei din Sibiu, o parte din substanțialele și luminoasele studii publicate de sfinția Sa în „Gândirea” și „Telegraful Român” al cărui prestigiu intelectual l-a indicat atât de mult prin colaborarea sf. Sale.

Despre acest volum, care îmbogățește realmente tezaurul doctrinar al ortodoxismului românesc, ne vom ocupa cu respectul pe care-l datorăm autorului, în care am prețuit totdeauna aristocrația eruditului, unită vieții de profundă și adevărată trăire spirituală.

Relevăm deci apariția volumului, — care umple un simțit gol, cu convingerea că va aduce multă lumină în problemele religioase care frământă atât de mult conștiința neamului nostru, în aceste vremuri de închegare și întărire spirituală.”

Problema timpului liber al muncitorului. — Simțim cu toții cum, sub noua orânduire, se mișcă treburile în țară într-o formă viguroasă, cu tendință de ascensiune vădită și cu lecul pentru multe metehne.

Se rezolvă, fără întârzieri, probleme, care până acum erau sortite unei lungi așteptări.

Printre problemele de stat este socotită și grija de timpul liber al muncitorului.

Până acum bunăoară nu se întreba nimeni: ce face muncitorul cu timpul, din moment ce părăsește atelierul fabricii până când se întoarce la muncă. Muncitorul își

risipea timpul liber mai ales departe de cămin, robit de patimi, irosind energie mai multă decât în zilele de muncă. În fiecare Luni, dimineața, patronul observa că muncitorul e obosit, plictisit, și într-o stare improprie începutului de muncă.

Acum e altfel: muncitorul este tot mai serios îndrumat cum să-și ocupe timpul liber.

Măsurile luate nu sânt mărginite la teorie, ci s'au alocat sume necesare pentru îngrijirea de muncitori. Li se dă posibilitatea să-și cunoască țara prin excursii, să se recreze prin sport și alte îndeletniciri, li se organizează biblioteci, cursuri muncitorești, se iau și alte măsuri menite să rezolve cu succes problema timpului liber al lucrătorului.

Sânt strădanii laudabile prin care se caută a se introduce în viața lui rânduiala, ordinea morală și civilizată, cu bucuria și voia bună ce recrează sufletul și trupul.

În locul individului morocănos și dușman al orânduirii societății omenești, avem un muncitor vesel, optimist, plin de vlagă și dragoste pentru muncă și pentru societatea omenească.

Ferit de curentele certate cu morala și cu ordinea în stat, muncitorul sub supravegherea necesară va progresa atât în direcție spirituală, cât și fizică.

Timpul liber al creștinului este acela din Dumineci și sărbători. Acest timp este consacrat, prin legiuire dumnezească, pentru *îngrijirea sufletului*. O bună parte dintre oameni s'a înstrăinat însă dela această orânduire divină, socotind că dacă muncă fizică pentru existență nu se face, atunci timpul din Dumineci și sărbători este menit — somnului și feluritelor petreceri ușoare.

Biserica noastră ortodoxă cunoaște însă și propoveduește ca muncitorul român, de orice categorie, în Dumineci și sărbători să cerceteze sfânta biserică, să se roage și să ispitească Sfânta Scriptură și cărțile scrise în duhul sfințirii omului.

În fața sfințelor altare, întâlnindu-se prin rugăciuni cu Tatăl ceresc, muncitorii se vor recreia sufletește, își vor îmbogăți puterea de muncă și respectul pentru societatea omenească.

Un muncitor credincios muncește în conștiința că Domnul lui ceresc muncește.

Să căutăm de cursuri, de biblioteci, terenuri de sport igienic în centrele muncitorești, — dar să ne ridicăm întâi spre biserică.

Să intensificăm asistența religioasă-morală paralel cu ofensiva de îndrumare serioasă a muncitorimii. Păcatele care au consumat timpul liber al muncitorului și i-au năvălit viața, nu se pot izgoni de cât

numai prin plantarea deprinderilor bune.

Muncitorul român să apuce earăș ca ea bisericii, a rugăciunii, și — apropiat de Dumnezeu putem fi siguri că este îndrumat sănătos întru întrebuintarea timpului liber.

Pr. Gheorghe Șerbu

Conferințe preoțești. — În 28 și 29 Martie 1939, preoțimea ortodoxă din protopopiatul Jiu și-a ținut adunarea generală ordinară de primăvară la Petroșani, sub președinția p. prot. Ion Duma. După serviciul chemării Sf. Duh, s'au început lucrările adunării: *Preot C. Drăgan* citește: Raport despre activitatea cercurilor religioase. Din raport se poate vedea că în anul 1938, în cele 20 parohii ale tractului Jiu, s'au ținut cercuri în 10 parohii. La toate cercurile se constată un mare număr de credincioși participanți, care crește an de an.

Pr. Ion Popița prezintă: Raport despre activitatea extra-pastorală a preoțimii jiene. Pe baza rapoartelor primite la oficiul protopopesc, se constată că, în afară de oficiul sacerdotal, preoții lucrează intens, fiind în fruntea atâtor societăți, ca organizatori F. O. R.-ului, Reuniunilor de femei, Oastea Domnului, Astra, cămine culturale; mulți sunt în fruntea societăților de binefacere, toți fac educația religioasă la școlile primare, străjerie etc.

Prot. Ion Duma arată: Activitatea despărțământului Jiu al Asociațiunii clerului „A. Șaguna” în anul 1938:

Preot Gh. Zemora aduce: Raport și propuneri în legătură cu activitatea din viitor a cercurilor religioase.

La ora 18, în biserică, s'a făcut serviciul Pavcerniței celei mari, unde a predicat p. *Eus. Opreanu*. Urmează apoi mărturisirea preoților.

În ziua următoare la ora 8 dim. s'a servit în biserică Sf. Liturghie de cătră prot. *Ion Duma* și preoții *Zoican* și *Opreanu*.

După masă, urmează raportul casierului, curiași se acordă descărcarea.

Cor.

Parastas pentru Patriarhul Miron.

Implinindu-se 40 de zile dela trecerea la cele veșnice a Patriarhului Miron, în 22 l. c. s'a slujit, în catedrala mitropolitană din Sibiu, un parastas pentru odihna sufletului înaltului chiriarh. Slujba religioasă a fost săvârșită de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, înconjurat de un sobor de preoți. Răspunsurile le-a dat corul studenților teologi sub conducerea dlui prof. C. Popa. Au asistat, la piasa solemnitate, reprezentanții autorităților civile și militare și alți numeroși credincioși localnici.

În ziua următoare la ora 8 dim. s'a servit în biserică Sf. Liturghie de cătră prot. *Ion Duma* și preoții *Zoican* și *Opreanu*.

După masă, urmează raportul casierului, curiași se acordă descărcarea.

În ziua următoare la ora 8 dim. s'a servit în biserică Sf. Liturghie de cătră prot. *Ion Duma* și preoții *Zoican* și *Opreanu*.

După masă, urmează raportul casierului, curiași se acordă descărcarea.

În ziua următoare la ora 8 dim. s'a servit în biserică Sf. Liturghie de cătră prot. *Ion Duma* și preoții *Zoican* și *Opreanu*.

INFORMAȚIUNI

Ziua de 1 Mai, ziua muncii va fi sărbătorită anul acesta în orașele și centrele mari muncitorești din țară. Se vor face pretutindeni slujbe religioase, precum și manifestări locale, — dar pentru aceste din urmă se cere aprobarea prealabilă a forurilor chemate.

Muncă în folos obștesc. Primăria municipiului Sibiu a întocmit un regulament, prin care îndatorează pe toți locuitorii Sibiului, până la 60 de ani, să execute 5 zile pe an prestație în natură pentru refacerea drumurilor în raza municipiului și pentru executarea altor lucrări de folos obștesc: O măsură de aprobat și de imitat.

Cifre grăitoare. În vremea stăpânirii românești s'a înfăptuit în țara noastră, cum se știe, reforma agrară: 744.510 țărani sânt improprietăți în Transilvania, Basarabia și Bucovina; din aceștia 260.165 sânt minoritari. Din 82.640 țărani minoritari, improprietăți în Transilvania, sânt unguri 45.628. — Agitatorii de meserie să reproducă aceste cifre, dacă le dă mâna.

Ziua sădrii arborilor. Tineretul școlar și străjeresc dela școalele din țară a sărbătorit zilele acestea, în cadre înălțătoare, ziua sădrii arborilor. În Sibiu, unitățile străjerești dela toate școalele locale, în frunte cu fanfara Școalei Nomale „Andrei Șaguna”, s'au adunat, înconlate, pe platoul de lângă școala pregătitoare de ofițeri, lângă parcul Sub-ărini, unde după slujba religioasă și după vorbirile rostite în scop de a lămuri rostul zilei sădrii de arbori, tinerii sub supravegherea comandanților străjeri au sădit puții de pin puși la dispoziție de primăria municipală. Ziua aceasta — bun prilej de înviorare fizică și sufletească, — s'a încheiat cu executarea unui reușit program artistic în prezența unui distins și numeros public sibian.

† Maximilian G. Dopp, fost timp îndelungat harnic muncitor în Tipografia noastră arhiepiscopală din Sibiu, a încetat

Nr. 5562

Comunicat

Luni în 1 Mai a. c., fiind sărbătoarea Muncii, va fi prăznuită de muncitori și bresle, cu serviciu religios la sfintele altare și cuvântări ocazionale, după programul stabilit de On. Minister al Muncii.

Cuc. Preoțime e invitată a ofi-
cia slujba Doxologiei și va explica
muncitorilor rostul adevărat al mun-
cii ca izvor de trai și de agoni-
sire a bunurilor materiale și mo-
rale.

Munca săvârșită cu voe bună
și credință în Dumnezeu e mijloc
de îndestulare și de propășire na-
țională.

Și vor aduce rugăciuni de mul-
țămire lui Dumnezeu că a binecu-
vântat străduințele Majestații Sale
Regelui nostru și a sfinților Sai
pentru înlăturarea primejdiei răs-
boiului, iar cetățenii Țării și-au pu-
tut relua îndeletnicirile lor obiș-
nuite în fabrici și ateliere la orașe
iar cei dela țară la coarnele plu-
gului.

Sibiu, 26 Aprilie 1939.

Consiliul Arhiepiscopesc

CARTI ȘI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru
știința și viața bisericească, apare lunar,
sub patronajul I. P. S. Mitropolit Nicolae.
Abonamentul pe un an: 260 lei. Redacția
și administrația: Academia teologică, Sibiu,
strada Mitropoliei 24—28. Redactor: prof.
Grigorie T. Marcu — Numărul pe Mai
1939 cuprinde: Grigorie T. Marcu: Saul
din Tarsus. Pr. Dr. Liviu Stan: Alegeri de
preoți în trecut. Pr. Dr. Nicolae Neaga:
Eclesiastul (Scurte note explicative). Pr.
Mihail Neagu: Predică la Dumineca Sa-
marinencii. Pr. Dr. Liviu Stan, Pr. Dr. Ni-
colae Neaga și Grigorie T. Marcu: Mișcare
literară: Un document creștin apusean de
conștiință ortodox orientală. Mănăstirea Bo-
drog. Importanța Vechiului Testament, Bi-
serica ortodoxă din Rusia sovietică. Sf.
Petru n'a fost și Papa nu esta capul Bise-
ricii. Grigorie T. Marcu, Pr. D. Veste-
mean, și Pr. S. Cădea: Cronică: Adunarea
eparhială. Conferință teologică la Sofia.
† Patriarhul Nicolae V. al Alexandriei.
Gr. T. M. și Pr. D. V.: Note și informații.

**Direcțiunea Școlii Normale Ortodoxe
de băieți „Andrei Șaguna”, Sibiu**

No. 1059/1939

Convocare

Se convoacă Adunarea generală a
Școlii Normale ort. române pe ziua de
7 Mai 1939 ora 11³⁰ (după slujba divină)
în localul secției de băieți din strada Or-
fanilor cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul comitetului despre reali-
zările înfăptuite în anul școlar 1938—39.
2. Gestiunea anului financiar 1938—39.
3. Bugetul anului 1939—40.

În caz că la prima convocare nu se
întreunește numărul reglementar de membri,
adunarea se va ține la 14 Mai 1939 cu
orice număr de membri, prezenți.

Sibiu, 27 Aprilie 1939.

Tr. Scorobefiu
președinteI. Sandu
secretar

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu.
Duminecă, în 30 Aprilie 1939, va predica
părintele prot. Em. Cioran.

Aviz

La băile Ocna-Sibiului se găsesc camere mo-
bilate cu reducere pentru preoți la Vila Păr.
Partenie Popa, cu acces la bucătărie.

(Nr 8) 1—3

Redactor responsabil: Prot. Dr. D. Stăniloae

Asociația clerului „A. Șaguna”, secția Sibiu

AVIZ

Aducem la cunoștință Cuc. preoți, că
la 1 Iunie a. c. se va deschide **Căminul
preoțesc dela Bazna** și va fi deschis
până la 30 Septembrie a. c.

Prețul camerelor pentru Cuc. preoți
și membrii familiei lor, cari sunt membri
ai Asociației și au contribuit la zidirea
Căminului, va fi:

Cameră cu 1 pat în Iunie și Septem-
vrie 30 Lei pe zi;

Cameră cu 1 pat în Iulie și August
40 Lei pe zi;

Cameră cu 2 paturi în Iunie și Sept.
45 Lei pe zi;

Cameră cu 2 paturi în Iulie și August
60 Lei pe zi;

Cameră cu 3 paturi în Iunie și Sept.
60 Lei pe zi;

Cameră cu 3 paturi în Iulie și August
80 Lei pe zi.

Pentru alți oaspeți:

Cameră cu 1 pat în Iunie și Septem-
vrie 50 Lei pe zi;

Cameră cu 1 pat în Iulie și August
80 Lei pe zi;

Cameră cu 2 paturi în Iunie și Sept.
70 Lei pe zi;

Cameră cu 2 paturi în Iulie și August
100 Lei pe zi;

Cameră cu 3 paturi în Iunie și Sept.
85 Lei pe zi;

Cameră cu 3 paturi în Iulie și August
125 Lei pe zi.

Celce doresc să li se rețină cameră,
se vor anunța la președintele secției: pro-
topop Emilian Cioran, consilier mitropol-
itan, Sibiu, strada Tribunei 28, și anume:
pentru camerele pe Iunie până la 1 Mai,
pentru camerele pe Iulie până la 1 Iunie
și pentru August și Septembrie până la
1 Iulie a. c.

Camerile se închiriază dela zi întâi
până la sfârșitul lunii.

După aceste termene se vor putea
închiria camerele și la nemembrii la Asoc.
Clerului, iar prenotările se vor face de ad-
ministratoarea Căminului în Bazna.

Acordarea camerelor se va face în
ordinea intrării cererilor.

După primirea bonului de rezervare
a camerei, în termen de 48 ore avea să
trimită 50% din prețul camerei, în caz
contrar se va închiria altuia camera. La
cererea preoților din Arhiepiscopie prețul
camerei se poate reține într-o singură rată
din salariu.

Biroul Asociației Clerului.

Asociația clerului „A. Șaguna”, secția Sibiu

Anunț

1. Pentru conducerea **Căminului preo-
țesc dela Bazna** pe timpul dela 15 Mai
până la 1 Octombrie a. c. se caută un
administrator, cu preferință un candidat
de preot sau o preoteasă văduvă, care va
avea locuință și întreținere gratuită și un
onorar de 1000 lei lunar. Acesta va avea
să angajeze și supravegheze personalul de
serviciu, să poarte evidența oaspeților și a
încasărilor și va avea toată răspunderea
pentru buna administrare a Căminului.

2. Se caută totodată și o **bucătăreasă**
bună, pe timpul dela 1 Iunie până la 30
Septembrie a. c. care va avea locuință și
întreținere și plata corespunzătoare.

Cererile se vor înainta până la 10
Mai a. c. P. C. Sale prot. Emilian Cioran,
consilier mitropolitan, Sibiu, str. Tribuna 28.

Cuc. preoți sunt rugați a atrage aten-
țiunea celor interesați asupra acestui anunț
și a ne recomanda persoane potrivite.

Biroul Asociației Clerului

Dr. Georgia Lucian

fost asistent al clinicilor din Cluj și
Paris, specialist în boli și operațiuni de

Nas-Gât-Urechii

Sibiu, strada Regina Maria (fost Cis-
nădiei) Nr. 16, Etaj I. Consultații între
orele 11^{1/2}—13 și 14^{1/2}—18^{1/2}. Telefon 575

Poșta redacției

Pr. I. M. în C. Trimiteți o rectificare scurtă
de-a dreptul ziarului cu pricina.

Ad. Nr. 1386/1938

(25) 1—3

Concurs

Publicăm concurs, cu termen de 30
zile dela prima apariție în Telegraful Ro-
mân, pentru întregirea parohiei *Sohodol,
biserica veche*, de clasa I-a, Protopopiatul
Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela stat.

2. Venitele stolare, aprobate de Ven.
Consiliu Arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544
—1929.

Cererea de concurs, provăzută cu toate
documentele necesare și cu autorizația de
a candida dela Ven. Consiliu Arhiepisco-
pesc, se va înainta în termen Oficiului pro-
topopesc Bran, iară concurenții se vor pre-
zenta în parohie în vre-o Duminecă sau
sărbătoare, cu observarea dispozițiilor re-
glementare, spre a cânta, eventual a ce-
lebra și a face cunoștință cu poporul drept-
credincios.

Zărnești, jud. Brașov, 15 Aprilie 1939.

Vasile Stoicanea
protopop

(27)

1—3

Concurs

Pentru îniregirea parohiei de cl. III-a
din comuna *Cărpeneș*, protopopiatul Brașo-
vului, se publică concurs cu termen de 30
de zile dela prima publicare în „Tele-
graful Român”.

Retribuțiunile după acest post sânt:

1. Integritatea dotațiunii dela Stat.

2. Stola uzitată, conform Regula-
mentului stabilit de Adunarea protopopească
pentru parohiile tractului Brașov, aprobat
de Ven. Consiliu arhiepiscopesc.

3. Sesiune parohială 4 jug. teren arabil.

Cereri de concurs însoțite de docu-
mente necesare și de încuviințarea de
candidare dată de P. Ven. Consiliu arhie-
piscopesc, se vor înainta Oficiului proto-
pesc ort. rom., Brașov, Piața Unirii 1,
până la termenul fixat.